2022

Årsmelding Trøndelag Bondelag

TRØNDELAG
BONDELAG

Forslag fra fylkesstyret i Trøndelag Bondelag til årsmøtet i Trøndelag Bondelag 15. og 16. mars 2023

01.01.2022

Innhold

Forord fra fylkesleder 3
Styret i Trøndelag Bondelag og styrets arbeid 4
Styre- og strategisamlinger 5
De viktigste sakene styret har behandlet gjennom året 6
Styrets deltakelse i lokallagsårsmøter og temamøter lokalt 6
Høringsuttalelser 7
..... 7
Medlemstall 7
Arbeidsutvalget 8
Jordbruksforhandlingene 8
Arbeid med innspill til jordbruksforhandlingene 8
Vårkampanjen - Lunsj til Fylkestinget i april 8
Aksjonsberedskap 9
Agri Stiklestad 2030 9
Resultat årets jordbruksforhandlinger 10
Arbeid med #Inntektsløft 10
Organisasjonens hovedmøter 10
Årsmøtet i Trøndelag Bondelag 10
Årsmøtet i Norges Bondelag 11
Ledermøte i Trøndelag Bondelag 12
Utvalg 12
Verveutvalget 12
Trøndersk Kornutvalg 13
Grøntutvalget 13
Politikerkontakt 14
Jordvern og jordvernalliansen 15
Jordvern i Trøndelag Bondelag 15
Jordvern Trøndelag 15
Midtnorsk landbruksråd 16
Midtnorsk Samvirkekonferanse 17
Arbeid med Landbrukets klimaplan 18
Klimakalkulator 19
Karbon i jord 19
Arbeid med Bærekraftstrategien 20

Agritech Cluster 20
Gås 23
Beitedyr og rovdyr 24
Rein på innmark 24
BANE NOR – gjerding langs jernbanen 26
Kompetansenettverk lokalmat midt 26
Dyrevelferd og mattrygghet 27
Nasjonal faggruppe mædi 27
Beredskap ved fjørfesykdommer 27
Mattilsynets øvelse afrikansk svinepest 27
Sammen for dyra 27
Arbeid med HMS og beredskap 28
Gjødselgass fra husdyrgjødsel, biorest og vrakmelk 28
Psykisk helse i landbruket 28
Nødvann for gårdsbruk i Trondheim kommune 28
Besøk av Bodhild Fjelltveit og stormøte i Hoston 29
Opplegg sammen med TINE og stormøte på Stjørdal 30
Synlighet 32
Takk for maten 33
Mediesaker 33
Åpen gård 34
Trøndersk Matfestival 35
Ta Utdanning 35
ROT – Læring om grønn næring 36
Skoleutvalg og opplegg på naturbruksskoler 36
Landbruksplast 36
Prosjekter 37
Dyrevelferdsprosjektet DyrePrat 37
Prosjektet Konfliktdempende tiltak – beiteskader fra hjort 38
Arealkartleggingsprosjektet – Kartlegging av arealer til ulike typer matproduksjon 38
Bybondeprosjektet 39
Rekruttering til grønn næring 39
Skattekurs for samarbeidende regnskapskontor i Trøndelag 40

Forord fra fylkesleder

Da er nok et årshjul til Trøndelag Bondelag tatt en runde, og for meg gikk dette året fra å være styremedlem til fylkesleder. Jeg trodde jeg skjønte hvor stor overgang det var, men det gjorde jeg ikke! Det var ingen glidende overgang - det var å hoppe rett i det! Innrømmer glatt at dette året har vært det året med den bratteste lærekurven for min del. Men, du verden for en fantastisk reise! Jeg har blitt kjent med utrolig mange interessante mennesker iblant medlemmer i lokallaga, ledelse og politikere og fått et vesentlig utvida nettverk som er avgjørende for å gjøre en god jobb, der jeg kan søke kunnskap og råd, men også for å påvirke saker i den retningen vi som Bondelag ønsker.

2022 var året da vi endelig fikk en varig full gjenåpning etter 2 år med Covid. Det var utrolig godt å få møtes fysisk igjen! Om man skal dra noe positivt ut av denne nedstengingen, så må det være at vi har lært oss at digitale møter kan være et godt alternativ for raske møter for kjappe avklaringer, og man slipper å reise langt og bruke en hel dag på et kort møte. Kombinasjonen fysisk og digitale møter kan gjøre oss vesentlig mer fleksible og effektive! Jeg føler i hvert fall at avstanden til ledelsen i Oslo er vesentlig kortere med muligheten til raske teamsmøter! Men for all del, fysiske møter er de beste når man skal utforme politikk, bygge lag og finne de omforente gode løsningene!

Etter årsmøtet i mars, der vi bla. vedtok innspill til jordbruksforhandlingene, gikk turen til Oslo og representantskapsmøte, der både nestleder Annette og jeg var skårunger. Jeg syntes vi fikk et godt trønderavtrykk i resolusjonen som ble vedtatt som et styringsverktøy inn mot jordbruksforhandlingene.

Jordbruksforhandlingene, som i år var det første året vi forhandlet med denne regjeringa, ble utfordrende, med en krig i Europa som gjorde at prisene på innsatsfaktorene våre steg raskt og brutalt og vanskelig å beregne nivået på, samt at vi forhandlet for kompensasjon for både 2021 og 2022, i tillegg til «som vanlig» for kommende år, 2023. Det var et viktig mål å få en kompensasjonsutbetaling så raskt som mulig etter forhandlingene. Resultatet ble rekordhøyt, med 10.9 mrd. kr. Til tross for rekordhøyt resultat, er det svært mange av våre yrkesbrødre og søstre som sliter med både økonomisk resultat og likviditet. Det er disse vi nå må jobbe ekstra hardt for nå for å få med videre! Samtidig vet vi at dette oppgjøret med ekstrautbetalinger i september, var avgjørende for veldig mange bønder og jeg håper at kolleger i det ganske land så at vi snudde nesen i riktig retning, men du verden, reisa mot tetting av inntektsgap er bare så vidt i gang! Må også huske å nevne strømstøtten som Bondelaget framforhandlet med staten. Den har vært av vesentlig betydning for mange, også for stordelen av Trøndelag den siste tiden!

Gjennom året har det stadig vært mange utfordringer å ta tak i. Rovdyrsituasjonen i sommer, der det var svært utfordrende med bjørn i flere områder i nord, og jerv skapte noen utfordringer i sør.

Fortsatt kostnadsvekst og renteøkninger har gjort det anstrengende for mange. Da er det liten trøst når driftskreditten er maksa ut at inflasjonen ellers i Europa har vært større.
Vi brukte store ressurser på innspill på inntektsutvalgets NOU. Det ble gitt mye oppmerksomhet fra flere lokallag i forkant av dette arbeidet og det er bra! Engasjement skaper gode diskusjoner og gode løsninger!

Vi har også brukt noe tid på sonesaker, både kjøtt, melk og areal, der enkelte områder i Trøndelag har falt mellom to stoler og kommer svært uheldig ut. Vi fikk en NIBIO-rapport om hvordan det trønderske landbruket ligger an i forhold til løsdriftskravet som kommer i 2034. I prosenter ligger vi godt an til å nå målet, men vi blir bekymret når vi dykker i materien og ser hvem som ikke har bygd ut. Det er de små og mellomstore gårdene, spesielt sør i fylket, som kanskje ikke har ressursgrunnlag til å utvide driften for å finansiere utbygging. Dette bekymrer meg! Her må vi

jobbe mer! Kan det se ut som at arealsoner og melkesoner kan ha innvirkning på hvor og hvem som bygger ut? Uansett, skal Trøndelag opprettholde sin posisjon som landets største melkeregion og den verdiskapingen den representerer, må det kraftige tiltak til!

Også utfasingen av engangspurker kan få store konsekvenser for trøndersk svineproduksjon. I verste senario, kan det bety 3000-4000 tonn mindre slakt for slakteriet på Steinkjer. Det i sammen med tapet av verdiskaping i distriktet, bekymrer meg!

På den positive siden, har det også skjedd veldig mye! Lokallaga står virkelig på og det har vært mange gode landbruksarrangementer med flere suksessfulle Åpen Gård-arrangementer og ikke minst Agri Stiklestad med Verdal Bondelag i spissen, Sopinfestivalen i Nærøysund, Framtid i landbruket i Meldal med mange flere! Burde sikkert nevnt flere, men dette er gode eksempler på godt bondelagsarbeid!

Målet for tida framover må være at vi holder trykket oppe, diskuterer oss fram til gode løsninger innad og framstår samla utad, så skal vi sammen gå skulder ved skulder inn i framtida. Det er da vi er sterkest og oppnår de beste resultatene!

Petter Harald Kimo, fylkesleder Trøndelag Bondelag

Styret i Trøndelag Bondelag og styrets arbeid

Styret i Trøndelag Bondelag har i 2022 bestått av:

Leder:	Petter Harald Kimo, Rissa Bondelag
Nestleder:	Annette Brede, Snåsa Bondelag
Styremedlemmer:	Bjørnar Schei, Fosnes Bondelag
	Gunnar Alstad, Skatval Bondelag
	Tove Schult, Melhus Bondelag
	Yngve Røøyen, Rindal Bondelag
	Hanne Elisabeth Staverløkk, Soknedal Bondelag
	Eivind Såstad Mjøen, Oppdal Bondelag
	Olav Galtvik, Frosta Landbrukslag
	Anne Irene Myhr, Nord-Trøndelag Bygdekvinnelag
	Malin Solberg, Sør-Trøndelag Bygdeungdomslag
Varamedlemmer:	1. Torstein Næss, Inderøy Bondelag
	2. Kjell Erik Berntsen, Rennebu Bondelag
	3. Marit Kviset, Byneset Bondelag

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag har hatt 11 styremøter i 2022, 3 av møtene har vært over 2 dager (inkludert styresamlinger). Styret har behandlet 59 saker.

Fylkesstyret i Trøndelag Bondelag fra venstre: Olav Galtvik, Tove Schult, Yngve Røøyen, Bjørnar Schei, Gunnar Alstad, Annette Brede, Hanne E Staverløkk, Petter Harald Kimo, Eivind Såstad Mjøen, Malin Solberg (STBU), Torstein Næss (1. vara) og Kjell Erik Berntsen (2. vara). Anne Irene Myhr (NTBK)er ikke med på bildet.

Styre- og strategisamlinger

Styre- og strategisamlinga er det konstituerende styremøte for det nye styret i Trøndelag Bondelag og ble avholdt i Steinkjer 7. og 8.april.

Det ble lagt opp til to dager med bli kjent-opplegg, gjennomgang av styreinstruks, beredskapsplan, opplæring i bruk av forskjellige systemer som brukes av de tillitsvalgte, fordeling av arbeidsoppgaver og fagområder for styret og ordinære styresaker. For å bli bedre kjent med landbruket i området ble styret tatt med på en busstur. Lokallagslederne fra Steinkjer ble invitert med på middagen på kvelden.

25.-26. august hadde styret et to-dagers møte på Oppdal der Trine Hasvang Vaag fra Nortura og Jørn Magne Vaag fra Midtnorsk Landbruksråd deltok. Landbruket på Oppdal ble presentert av Eivind Saastad Mjøen som tok oss med på en busstur innover fjellbeite-områdene øst i Oppdal.

Fylkesstyret har også brukt tid på styreutvikling gjennom et opplegg levert av «Steg for steg».

De viktigste sakene styret har behandlet gjennom året

- Høringsinnspillet til Gryttenutvalget
- Innspillet til jordbruksforhandlingene
- Rein på innmark
- Rovvilt
- Ny fordelingsnøkkel RMP (Høring)
- Beredskapsplan og matvareberedskap
- Barn og ungdom- rekruttering (messer, rekrutteringsprosjektet, utrulling landbruksspillet, dyreprat)
- Agritech Cluster
- Jordvern
- Klimaplan og klimakalkulator
- Dyrevelferdsprosjektet «Dyreprat»
- Dyrevelferdsmeldinga
- Bybondeprosjektet
- Prosjekt inntektsløft
- Intern og ekstern kommunikasjon
- Arrangementer
- 2+2-modell (lærlingeordning) for agronomutdanninga vs 3-årig løp i videregående skole
- Arealkartleggings-prosjektet
- Oppfølging av prosjekter
- Politikermøter- innspill til partiprogram og møter direkte opp mot partier i kampsaker
- Politikerbesøk- ut på gårdene
- Regionmøter
- Opplæring lokale tillitsvalgte
- Investeringsvirkemidlene (IBU)
- Det regionale partnerskapet

Styrets deltakelse i lokallagsårsmøter og temamøter lokalt

Fylkesstyret og administrasjonen har deltatt på mange årsmøter i lokallagene. Fylkesstyret har fulgt opp sine fadderlag og invitasjoner fra lokallagene. Gjennom året har det vært «Lokallagslederprat» til faste tidspunkt på Teams som mange har benyttet seg av. I forbindelse med arbeidet med «Foran Jordbruksforhandlingene» ble det gjennomført en rekke temamøter digitalt for de ulike produksjonene.

Bildene er fra temamøtet som Rennebu Bondelag, Lønset Bondelag og Oppdal Bondelag arrangerte 14. november.

Høringsuttalelser

Det er avgitt høringsuttalelser som både er behandlet av fylkesstyret og som er håndtert administrativt. Høringsuttalelser håndtert administrativt er i hovedsak tilknyttet jordvern og grunneierrettigheter.

Av saker behandlet av styret kan nevnes:

- Innspill til Trøndelag Fylkeskommune - Jordbruksforhandlingene 2023
- Trøndelag Bondelag - Innspill til Norges Bondelag angående jordbruksforhandlingene 2022
- Trøndelag Bondelag - Høring NOU 2022: 14 Inntektsmåling i jordbruket (sendt på høring til lokallaga)
- Innspill til IBU-midlene 2023 (sendt på høring til lokallaga)
- Intern høring dyrevelferdsmelding 2023
- Høringsinnspill fra Trøndelag Bondelag til ny kommunikasjonsstrategi for Norges Bondelag
- Innspill til kandidater for faste utvalg i Norges Bondelag fra Trøndelag Bondelag
- Innspill fra Trøndelag Bondelag til valgnemnda i Norges Bondelag 2022
- Innspill fra Trøndelag Bondelag på høring ny instruks for regionale miljøtilskudd i jordbruket
- Intern høring på revidert utgave av ny fordelingsnøkkel RMP
- Høringsinnspill til rapport om utredning avlingssviktordningen fra Trøndelag (sendt på høring til lokallaga)
- Høring vedtektsendring Stiftelsen Voll Gård

Medlemstall

Pr. 01.01.2022 var det 9011 medlemmer, og det var 8947 medlemmer pr. 31.12.2022

Arbeidsutvalget

Arbeidsutvalget har i 2022 bestått av: Petter Harald Kimo (leder), Annette Brede (nestleder), Gunnar Alstad (styremedlem), Hanne Staverløkk (varamedlem). I en kort periode høsten 2022 deltok Yngve Røøyen i AU-møtene, i prosessen rundt Gryttenhøringen. Ailin Wigelius (organisasjonssjef) har møtt fast i AU, med tale og forslagsrett. AU har i 2022 gjennomført 11 møter.

Instruks for AU

Arbeidsutvalget (AU) i Trøndelag Bondelag består av leder, nestleder, en styrerepresentant og vararepresentant som møter ved forfall fra de faste representantene. Organisasjonssjefen møter fast i AU med tale og forslagsrett.

AU skal, i spesielle tunge og prinsipielle saker, sammen med administrasjonen forberede saker før styrebehandling. I de sakene hvor styret er involvert i slike forberedelser legger AU fram forslag til vedtak for styret. I saker hvor forberedelser involverer oppnevning av medlemmer til videre arbeid, foreslår AU personer til disse oppgaver. AU kan fatte vedtak i saker hvor styret tidligere har fattet prinsipielle vedtak. Likeså kan styret delegere fullmakt til at AU fatter vedtak i saker hvor styret ikke har tilgjengelig saksopplysninger ved ordinær saksbehandling. AU skal, hvis mulig, innhente elektronisk aksept fra styret i saker hvor det kan være usikkerhet om vedtaket har tilslutning i hele styret. AU kan fatte vedtak i mindre saker vedrørende deltakelse i møter, tidsbegrenset utvalg etc. og i hastesaker hvor tidsfrister ikke gir rom for tilfredsstillende styrebehandling. Saksdokumenter til AU-møtene sendes styret til orientering. Det føres protokoll fra AU-møtene som forelegges styret på førstkommende styremøte.

Jordbruksforhandlingene

Arbeid med innspill til jordbruksforhandlingene

Lokallagene våre fikk tilbud om digitale temamøter om de ulike produksjonene. Utgangspunktet for fylkesstyrets innspill til Norges Bondelag var svarene som ble sendt inn fra våre lokallag.

Vårkampanjen - Lunsj til Fylkestinget i april

Samtidig med at kravet til årets jordbruksforhandlinger ble lagt fram gjennomførte Trøndelag Bondelag den årlige lunsjen for Fylkestinget i Trøndelag. Bondelagskokk Mette J Evensen sto for menyen, og den ble godt tatt imot.

Aksjonsberedskap

Trøndelag Bondelag laget en aksjonsplan i tilfelle brudd i jordbruksforhandlingene. Som en del av informasjonsarbeidet før jordbruksforhandlingene fikk vi laget låten Takk for maten.

Agri Stiklestad 2030

Verdal Bondelag inviterte sammen med Trøndelag Bondelag, 16 andre lokale bondelag og Nord-Trøndelag Bygdeungdomslag til stort politisk møte om framtida for trøndersk og norsk mat på Stiklestad Nasjonale kultursenter 5. april.
Med over 700 deltakere kan man trygt kalle arrangementet en suksess!
På programmet sto blant annet innledning ved lokallagsleder Marit Anna Morken fra Verdal Bondelag, Petter Harald Kimo fra Trøndelag Bondelag og forsker ved Ruralis Reidar Almås.

I paneldebatten hadde vi med landbruksminister Sandra Borch, leder i Norges Bondelag Bjørn Gimming, leder i Norsk bonde- og småbrukarlag Kjersti Hoff, lege og grunnlegger av EAT Gunhild Stordalen, gårdbruker Ola Berthling Lie-Husby, landbrukspolitisk talsperson i AP Per Vidar Kjølmoen , landbrukspolitisk talsperson i SV Torgeir Knag Fylkesnes og gruppeleder i Trøndelag Høyre Pål Sæther Eiden. Debatten ble ledet av Hans Bårdsgård.

Resultat årets jordbruksforhandlinger

https://www.bondelaget.no/bondelaget-mener/jordbruksoppgjoret/jordbruksoppgjoret-2022/jordbruksavtalen-2022-kort-fortalt

Arbeid med #Inntektsløft

Vi bidrar i arbeidsgruppa til Norges Bondelags prosjekt Inntektsløft.

Organisasjonens hovedmøter

Årsmøtet i Trøndelag Bondelag

Årsmøtet i Trøndelag Bondelag ble gjennomført 15. og 16. mars på Scandic hotell på Hell, med til sammen 144 deltakere. Årsmøtet ble åpnet av ordfører Karl Fredrik Okkenhaug. Styremedlem i Norges Bondelag, Arthur Salte deltok på årsmøtet.

På programmet var det innledning fra flere aktører som Sivert Rossing, sjefsredaktør i Trønder-Avisa om «Kommunikasjonsarbeidet i Norges Bondelag sett utenfra».
Fra ord til handling- Hvordan skal de overordna føringene for strategisk kommunikasjon i Bondelaget se ut i praksis» Ved kommunikasjonssjef i Norges Bondelag, Lise Boeck Jacobsen.

Rekrutteringsprosjektet og Landbruksspillet – Hvordan inspirere ungdom til grønn utdanning og næring? ved prosjektleder Erica Hogstad Fjæran.

Utfordring til Bård Gultvedt fra fylkesstyret i Trøndelag Bondelag Ved fylkesstyremedlem Kari Toftaker. «Er det bondens feil når prisene øker i butikk?» Bård Gultvedt, direktør for næringspolitikk og myndighetskontakt i Norges Gruppen.

Sør-Trøndelag Landbruksselskap sin Bondepris ble utdelt til Ola Bjørkøy
Ny fylkesleder ble valg – Petter Harald Kimo, og tidligere fylkesleder – Kari Åker ble takket av som den første fylkeslederen i Trøndelag Bondelag.

Årsmøtet i Norges Bondelag

Årsmøtet i Norges Bondelag ble avholdt på Scandic Lillehammer 15. til 16. juni 2022. Fra Trøndelag Bondelag reiste en delegasjon på 18 årsmøtedelegater med fylkesleder, samt orgsjef og Gunnar Alstad som representerte for Miljø og Bærekraftsutvalget i Norges Bondelag.
I generaldebatten hadde Toril Svarva et innlegg om velferdsordningene, Yngve Røøyen hadde et innlegg om melkeøkonomien, Torstein Næss hadde et innlegg om svin og fjørfenæringa og Eli Birgitte Singstad snakket om pensjonsordningen.
Mange av våre utsendinger var også oppe og tok replikker på blant annet melk, beitebruk, utmarksressursen og rovdyr.
Eli Birgitte Singstad også fikk anledning til å stille spørsmål til Landbruks- og matminister Sandra Borch om *Importvern og PU-ordningen, hvordan skal regjeringen jobbe med dette framover?*

Hele ledertrioen ble gjenvalgt, med Bjørn Gimming som leder i Norges Bondelag, Egil Hoen som 1. nestleder og Bodhild Fjelltveit som 2. nestleder. Valgt inn som styremedlem for to år ble Audhild Slapgård, John-Erik Skjellnes Johansen og Thor Johannes Rogneby for Felleskjøpet. Karl Fredrik Okkenhaug fra Trøndelag ble valgt som ordfører.

Ledermøte i Trøndelag Bondelag

Ledermøte ble gjennomført på Scandic hotell på Hell 22. november med 63 deltakere. Leder i Norges Bondelag Bjørn Gimming var til stede, og temaet var aktuelle landbrukspolitiske saker. For lokallagene var det ei 2 dagers samling, der Samvirkekonferansen ble gjennomført 21. november. Viktig samling både sosialt og faglig påfyll.

Møteleder Knut Johan Singstad åpner ledermøtet i Trøndelag Bondelag.

Fra venstre: Petter Harald Kimo, leder i Norges Bondelag, Annette Brede og styremedlem i Norges Bondelag Audhild Slapgård.

Utvalg

Verveutvalget

Verveutvalget har som oppgave å motivere og legge til rette for verving i Trøndelag. Leder for utvalget er første vara til fylkesstyret, Torstein Næss. Med seg har han lokallagsleder i Heim Bondelag, Arne Ivar Ness og lokallagsleder i Nærøysund Bondelag, Camilla Strøm Johansen. De har jobbet for å løfte engasjementet i lokallagene og i fylkesstyret når det gjelder verving av medlemmer. Flere av naturbruksskolene i fylket er besøkt og de har orientert om organisasjonen og arbeidet som gjøres.

Vi jakter på nye medlemmer, og lurer på om du vil bli med? Arne Ivar Ne...
for 16 uker siden · 2,6 k visninger
Du og 51 andre

I forkant av november som er vervemåneden i Norges Bondelag ble det laget filmer for å engasjere medlemmene til en ekstra innsats. Arne Ivar Ness sin film nådde mange, og fant frem latteren rundt om. Lønset Bondelag hadde i november en vekst på hele 8,51 %, mens Audhild Slapgård vervet flest medlemmer. Imponerende innsats, gratulerer! Verving er en oppgave som krever at man byr på seg selv, men det gir gode resultater! Sammen bygger vi laget.

Trøndersk Kornutvalg

Midt-Norsk Kornutvalg består av representanter fra Trøndelag Bondelag, Møre & Romsdal Bondelag, NLR, Felleskjøpet og Statsforvalteren med oppdrag å skape rammer for et mer konkurransedyktig landbruk i Trøndelag, ved at kornproduksjonen blir mer målrettet, med bedre kvalitet og bedre kornøkonomi. Gunnar Alstad leder kornutvalget. Kornutvalget legger til rette for kunnskapsformidling til produsentene ved kornmøter og andre faglige opplegg, samt å avgi innspill til Jordbruksforhandlingene.

Ukrainakrigen bragte også på grunn av kostnadsøkninger på kunstgjødsel og drivstoff at mange kornprodusenter kjente stor usikkerhet omkring dyrkingsstrategi, gjødslingsstrategi osv. Likevel erfarer vi at de Trønderske kornprodusentene har gjort det de kan for å opprettholde produksjonen på tross av dette. Kostnadskompensasjon og målprisøkning gjennom jordbruksavtalen våren 2022 har også bidratt til å legge grunnlaget for dette.

2022 ble et litt under normalår for kornproduksjon i Trøndelag. Vi har de senere åra erfart store variasjoner i de klimatiske vekstforholdene både mellom og i løpet av den enkelte vekstsesongen. Det samme var tilfelle i 2022, som utmerka seg som en veldig fuktig vekstsesong. Unormalt sein vårønn i mange områder påvirka veksten, og gjorde også store arealer utsatt for all nedbøren som kom egentlig gjennom hele vekstsesongen. Heldigvis kom det tilstrekkelig tørrvær ut på høsten til at det aller meste ble berga i hus.

De tradisjonelle kornmøtene ble gjennomført i desember. Fysiske møter ble kjørt på Mære landbruksskole og på Skjetlein videregående skole. Til slutt ble det kjørt et Teamsmøte for alle de som ikke kunne møte fysisk. Det ble noe nedgang i deltakerantallet fra det digitale kornmøtet som ble gjennomført året før. Hovedattraksjonen i 2022 var at Jon Olav Forbord fra NRL presenterte resultater fra sesongens verdiprøvinger. Videre ble det fokusert på ny teknologi og agronomi. Kornmøtet ble en suksess, og det var enighet blant deltakerne på de fysiske møtene at det er ønskelig å fortsatt satse på fysiske møter. Likevel med mulighet for et oppsamlende digitalt møte til slutt.

Grøntutvalget

Grøntutvalget består av representanter fra Trøndelag Bondelag, Gartnerhallen, Nord Grønt og en representant fra Hoff. Utvalget har i 2022 bestått av leder Inger Oldervik, Tove Schult, Egil Gimse, Johan Arnt Hernes og Ole Martin Veske. Målet er å bidra til at produksjon av potet, bær og grønnsaker i Trøndelag blir ivaretatt og gis rammevilkår og utviklingsmuligheter.

Også i 2022 påvirka pandemien norsk grøntproduksjon gjennom utfordringer med tilgang på utenlandsk arbeidskraft i alle fall i starten av året. Situasjonen normaliserte seg etter hvert med åpne grenser og fri ferdsel. Dette har utvilsomt bedra situasjonen, men en erfarer likevel utfordringer med at nedstengingen over så lang tid påvirker tilgangen på arbeidskraft.

Grøntutvalget utarbeidet også i 2022 innspill til jordbruksforhandlingene med konkretisering av forventninger til økonomisk utvikling i grøntsektoren, samt langsiktige

retningsvalg for å sikre den regionale produksjonsandelen til fylket. Det ble i hovedsak gitt innspill om prisøkninger, styrking av tollvern, investeringsvirkemidler i grøntsektoren og innretning og innføring av tak på areal- og distriktstilskudd blant annet. Uttalelsen ble sendt som innspill både til fylkesstyret i Trøndelag Bondelag og til Grøntutvalget i Norges Bondelag. Leder i Grøntutvalget i Trøndelag Bondelag har også deltatt på samlinger mellom Grøntutvalget i Norges Bondelag og utvalgene i fylkeslagene. Dette er en viktig arena.

Krigen i Ukraina dannet et svært alvorlig bakteppe for landbruket i 2022, og endra rammevilkårene drastisk over natta også for potet-, bær og grøntproduksjonen. Stor kostnadsvekst på innsatsfaktorer som kunstgjødsel, energi og drivstoff har påvirka lønnsomheten. Kostnadskompensasjon gjennom jordbruksforhandlingene i 2022 og prisøkninger har likevel bidratt til å stimulere og holde oppe norsk produksjon. Strømstøtteordningen har vært svært viktig i store deler av landet, også i Trøndelag.

Politikerkontakt

Det har vært gjennomført møter med fylkespartiene høsten 2022 for å avgi innspill til partiprogrammene til de enkelte partiene. Møtene har blitt gjennomført fysisk eller digitalt på Teams. Videre har det vært gjennomført politiske møter sammen med Tine på deres meierianlegg på Verdal, Selbu og Tunga.
For å understøtte viktige politiske saker av nasjonal karakter, som eksempelvis PU-ordningen, opptrappingsplan, situasjonen med for mye egg, med flere, har vi jevnlig hatt kontakt med alle våre Stortingspolitikere.

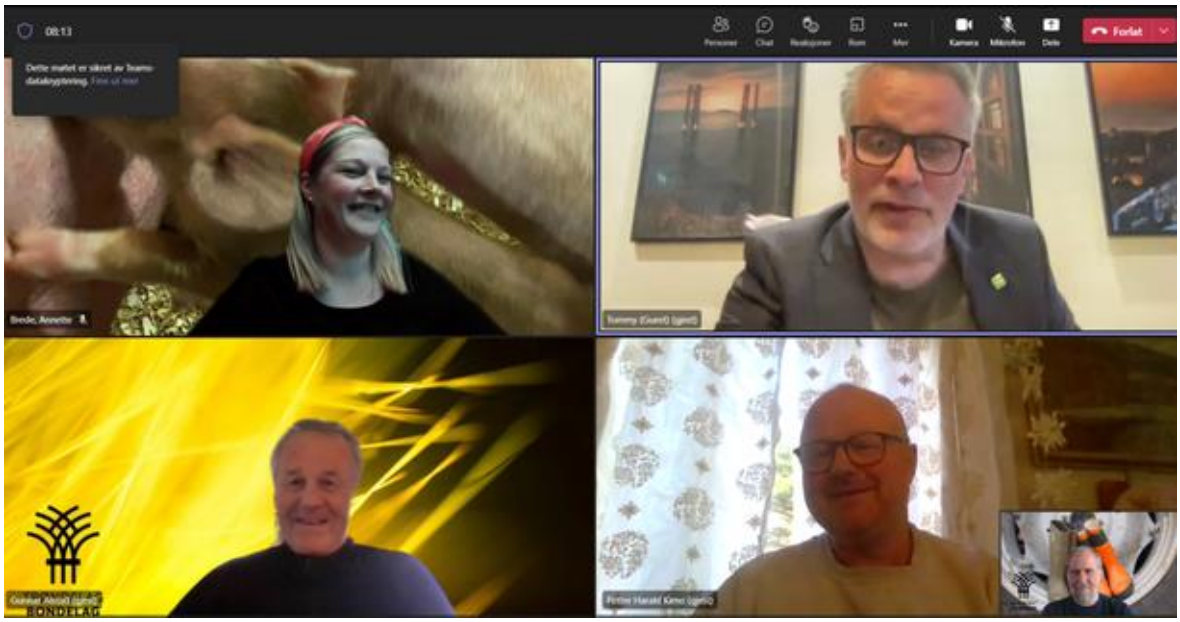

På dette skjermbildet har vi møte med MDGs Tommy Reinås.

Jordvern og jordvernalliansen

Jordvern i Trøndelag Bondelag

Høringsuttalelser som vi mottar i postmottak, sendes til lokallagsledere i berørte kommuner.
Vi følger opp konkrete saker ut ifra henvendelser.
Trøndelag deltar i Fagteam Jordvern (intern arbeidsgruppe i Bondelaget)
Vi stiller også med en representant inn i Fagråd Areal (nedsatt arbeidsgruppe i regi av Statsforvalteren i Trøndelag)
Økt fokus på jordvern i landbruket fra regjeringen tilknyttet utarbeidelse av ny jordvernsstrategi – styresak i september. Ser nærmere på Jordloven §9.
Deltok på Nasjonal Jordvernkonferanse den 5. desember – overbyggende tema var Landbrukets egen nedbygging

Jordvern Trøndelag

Jordvern Trøndelag er en partipolitisk uavhengig forening, basert på frivillighet og demokratiske
prinsipper som er tilsluttet den nasjonale jordvernalliansen, Jordvern Norge. Jordvern Trøndelag
har en nullvisjon for nedbygging av dyrka mark.
14 ulike medlemsorganisasjoner i alliansen, derav LO Trondheim, Naturvernforbundet, Bygdeungdomslaget, Bonde- og småbrukarlaget og Trøndelag Bondelag stiller med en representant inn i arbeidsutvalget. Trøndelag Bondelag stiller med sekretærfunksjon i alliansen.
Arbeidsutvalget har bestått av:
Leder: Rigmor Bjerche, (LO Trondheim)
Medlem: Alette Sandvik, (Naturvernforbundet i Trøndelag)
Medlem: Tirill Søgård Trætli/Guro Alseth, (Bygdeungdomslaget)
Medlem: Åse Helene Monsø, (Bonde- og småbrukarlaget)
Medlem: Gunnar Alstad, (Bondelaget)
Sekretær: Kari Sunnset (adm. Trøndelag Bondelag)
I inneværende årsmøteperiode har Jordvern Trøndelag hatt AU-møter omtrent hver måned (utenom ferier og høytider), totalt 8 møter er gjennomført. I all hovedsak har vi hatt møtene på Teams med unntak av siste møte før sommerferien der vi møttes fysisk i Stjørdal på BS pub&kultur.
Leder og sekretær (Norvald Berre) har i tillegg hatt korte førberedningsmøter i forkant av AU-møtene.

Aktivitet i 2022:

- Brev til politikerne på «Trønderbenken» i Stortinget.
- AU-medlem Åse Helene Monsø skrev på vegnet av oss brev til samferdselsministeren om jordvern vs. veiutbyggingen i Trøndelag med krav om maks 90km/t som fartsgrense.
- Samarbeid med Fagråd areal. Har gjennom dette vært med i planleggingen av en regional jordvernkonferanse 13.desember 2022. Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag og Jordvern Trøndelag står for dette arrangementet.

- Sendt inn høringssvar på *Kommuneplanens arealdel 2022-2034 Trondheim Kommune, detaljregulering Reppevegen*. I tillegg gitt innspill til arbeidet med *Jordvernstategi for Melhus kommune.*
- Jordvern Trøndelag har i samarbeid med NNN avd. 10 vært med i 1.maitoget i Trondheim med parole om jordvern.
- Medarrangør av en jordvernaksjon (*Bevar kornjorda*) på Nordre gate i Trondheim med utdeling av løpesedler (10.september) og deltatt på ei markering for bevaring av kornjorda 13.september, i Malvik.
- Sekretær Norvald Berre og leder Rigmor Bjerche har også deltatt på et par styremøte i Jordvern Norge (15.februar og 24.juni 2022). Sekretær Kari Sunnset deltok på årsmøtet til Jordvern Norge 18. november 2022. Sistnevnte ble på årsmøte valgt inn i valgkomiteen for Jordvern Norge.
- Årsmøte 2022 ble avholdt 15. november, på Kvithamar i Stjørdal kommune.
- Medarrangør av Regional Jordvernkonferanse 13. desember 2022

Midtnorsk landbruksråd

Midtnorsk Landbruksråd (MNL) er et samarbeidsforum for landbrukets organisasjoner og skal bidra til å fremme landbrukets felles interesser i regionen.
Landbruksrådet skal være en arena for læring, nettverksbygging og koordinering for tillitsvalgte og ansatte på regionalt nivå, bidra til en koordinert samfunnskontakt i regionen og delta i utvikling av regional grønn næring og bruk av regionale virkemidler.
Deltakerne i Landbruksrådet er bøndenes organisasjoner; i utgangspunktet medlemsorganisasjonene i Norsk Landbrukssamvirke, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Arbeidsutvalget i MNL består av eiertillitsvalgte fra samvirkebedrifter og organisasjoner i Møre og Romsdal, og Trøndelag. Arbeidsutvalget har inneværende år hatt 7 AU-møter, de fleste digitalt, ett fysisk møte i mars. Norvald Berre har fra 1. oktober 2021-2022 vikariert som sekretær for Kari Sunnset. Årsmøte ble avholdt på Teams den 2. november 2022.

Arbeidsutvalget 2022/2023:
Leder: Kari Åker (uavhengig)/Tore Rennan (Nortura)
Nestleder: Hilde Kjersem Kolberg/Ørjan Stensrud (Bondelaget)
Repr. Bonde- og småbrukarlaget: Stein Brubæk/Jens Olav Hov (Bonde- og småbrukarlaget)
Repr. Gartnerhallen: Aud Mari Folden

Repr. Felleskjøpet Agri: Andreas Ledsaak/Tore Kaldahl
Repr. Norsk Landbruksrådgiving Trøndelag: Ivar Asbjørn (NLR Trøndelag)
Repr. Tine: Trond Hodne
Sekretær: Kari Sunnset (Adm. Trøndelag Bondelag)

Viktige prosjekter/samarbeid 2022/2023

- Midtnorsk Samvirkekonferansen 21. november 2022
- Dyrevelferdsprosjektet i Trøndelag Bondelag
- Matfaglig seminar i samarbeid med OI! Trøndersk Mat og Drikke
- Rekrutteringsarbeid inn mot landbruksskolene
- Klimatiltak som gagner bonden – samarbeid med NLR Trøndelag og Bondelagets Spydspissbønder
- PEATIMPROVE - nasjonalt myrprosjekt

Midtnorsk Samvirkekonferanse

Midtnorsk samvirkekonferanse ble arrangert på Scandic Hell 21. november.
310 deltakende tillitsvalgte fra samvirket i Trøndelag
Innlegg fra Norsk Landbrukssamvirke v/direktør Gaute Lenvik
Innlegg fra Norges Bondelag v/Bjørn Gimming og Audhild Slapgård
Samtaledebatt mellom Norgesgruppen og våre styreledere fra Gartnerhallen, Tine, Nortura og Felleskjøpet. Debattleder Øystein Syrstad.
Samtlige samvirker og Trøndelag Bondelag hadde påfølgende ledermøte på dag 2 – noe som fungerte godt.

Samtaledebatt: f.v. Bård Gultvedt (Norgesgruppen), Anne Skuterud (Felleskjøpet Agri), Elisabeth Morthen (Gartnerhallen), Trine Vaag (Nortura), Marit Haugen (Tine) og debattleder Øystein Syrstad.

Tillitsvalgte på speed-date under samvirkekonferansen.

Arbeid med Landbrukets klimaplan

<u>Åtte satsingsområder:</u>

1. Utrulling av klimakalkulatoren og klimarådgivning
2. Bedre fôring, dyrehelse og avl
3. Fossilfri maskinpark
4. Fossilfri oppvarming
5. Bedre bruk av gjødsla og god agronomi
6. Bruk av husdyrgjødsla til industrielle biogassanlegg
7. Jorda som karbonlager
8. Ny klimateknologi revolusjonerer landbruket

Oppfølging av klimaplan i Trøndelag Bondelag:

- Klimakalkulatoren, informasjonsmøter i kommunene og klimaplan på gårdsnivå
- Koordinering klimarådgiving i Trøndelag
- Deltakelse i Bioverdi-prosjektet og Biogjødsel Trøndelag
- Kompetanseheving om klima i partiprogram
- Karbon i jord – prosjektet
- Klimatiltak i kommunene

Vi ser også Mære Landbruksskole som viktig samarbeidspartner inn mot Landbrukets klima- og energisenter som en FoU-arena for klimatiltak i landbruket, da senteret har et ansvar for å drive kompetanseformidling både regionalt og nasjonalt og i 2023 skal dette særlig prioriteres.

Klimakalkulator

Petter Harald Kimo, Torstein Næss og Hanne Staverløkk er Bondelaget sine spydspissbønder her i Trøndelag, som skal bidra som ambassadører for klimakalkulatoren og for klimaarbeidet i landbruket. De stiller seg disponibel på informasjonsmøter, konferanser eller seminar om klimakalkulatoren i landbruket.
I løpet av året har samvirket i Trøndelag sertifisert flere av sine rådgivere på klimakalkulatoren for produksjonene melk, svin, korn og grovfôr.
Bondelaget har også inngått et samarbeid med NLR Trøndelag og Midtnorsk Landbruksråd om å arrangere gratis informasjonsmøter om klimakalkulatoren og klimarådgiving i 2023.

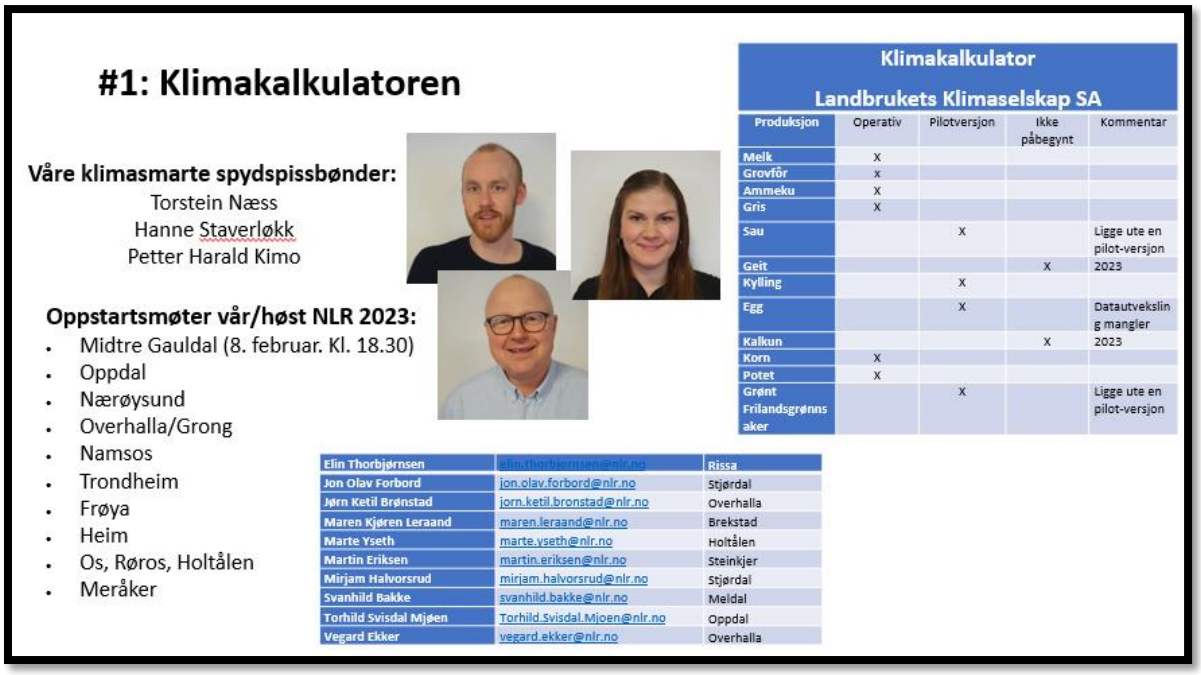

Karbon i jord

Karbon i jord er et treårig prosjekt eid av Trøndelag fylkeskommune og er en del av fylkeskommunen sin satsing for økt fangst og redusert tap av karbon. Prosjektet er for jordbruket og har som mål å formidle kunnskap om karbon i jord, få demonstrert ulike tiltak og å prøve ut tilskuddsordninger. Vi deltar med Tove Schult i styringsgruppa.

Hva du som bonde kan gjøre for økt fangst av karbon og redusert tap vil variere mellom bruk utfra produksjon, hvordan en produserer, hvilke arealer en har og hvilke endringer en ønsker å gjøre. For å få fram og belyst ulike muligheter, arrangerer prosjektet sammen med NLR og naturbruksskolene i fylket markdager og kurs om hva en som bonde kan gjøre for å få økt fangst og redusert tap av karbon.

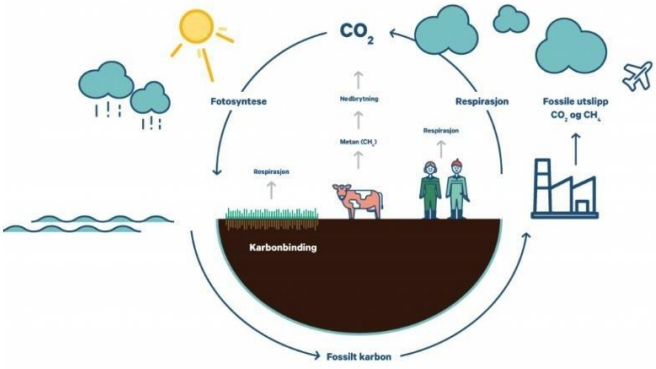

Arbeid med Bærekraftstrategien

Prinsippene om bærekraftig matproduksjon handler i stor grad om at vi skal kunne fungere som en del av et velfungerende matsystem. Et system som legger til rette for økonomiske, sosiale og miljømessige tiltak på tvers av næring og produksjon. Vi i Bondelaget må sikre at tiltakene er bærekraftige for bonden og legger Bondelagets bærekraftsstategi for norks matproduksjon til grunn. I Trøndelag er *BIOVERDI - prosjektet* og AGRITECH CLUSTER vår valgte arena på dette området.

BIOVERDI

Samarbeid mellom hav-, jord- og skogbruksnæringene for bærekraftig vekst og økt verdiskaping i Trøndelag

WOOD WORKS! NORWEGIAN FOREST & WOOD CLUSTER
NCE AQUATECH CLUSTER
TRØNDELAG BONDELAG

Agritech Cluster

Agritech Cluster startet opp i januar 2022 som et initiativ fra jordbruksnæringa i Midt-Norge. Det er konstituert en styringsgruppe bestående av representanter fra medlemmene med bonde Jørn Magne Vaag som styringsgruppeleder. Åslaug Hennissen er klyngeleder og ansvarlig for den daglige driften.
Trøndelag Bondelag og Møre og Romsdal Bondelag er initiativtakere, sammen med Midt Norsk landbruksråd.

Agritech Cluster har finansiering fra Trøndelag Fylkeskommune og Møre og Romsdal Fylkeskommune for 2022 og 2023, og gjennom medlemskontingenter og egeninnsats fra deltakerne i klyngen.

Aktiviteter i Agritech Cluster:

- 21. april: **Kick-off Agritech Cluster** Arrangert hos Norsk Kylling, med middag på Bårdshaug Herregård. Det var 87 påmeldte, med noe frafall grunnet sykdom og annet. Norsk Kylling hadde en egen arbeidsgruppe for arrangementet, noe som førte til at dagen gikk meget bra. Omtale fra arrangementet er publisert her. Pressen var invitert inn til Kick-off. Klyngeleder har hatt møte med Adressa i etterkant. De er interessert i å lage oppslag om bedriftene i klynga, og deltar trolig 16. juni hos AutoAgri, Vanvikan.
- 16. juni: **Klyngetreff: Framtidens jordbruksteknologi** Førti klyngedeltakere møttes hos AutoAgri AS, med omvisning hos industrimiljøet i Vanvikan. Det ble laget en fin kommentar av Kato Nykvist i Adressa i etterkant av klyngetreffet. Dagen skal følges opp med et nytt klyngetreff hos Orkel på Orkanger.
- 23. juni: **Workshop: Bondens utfordringer - Behov for elektrifisering og automasjon i grønnsaksproduksjonen** Nærmere førti personer deltok på workshopen klynga arrangert sammen med Mære Landbruksskole under Agritech Nordic. Workshopen følges opp i etterkant av AgriForsk. Omtale av arrangementet er publisert her.
- 27. juli: **Matfaglig seminar: Hvordan produserer vi bærekraftig mat i Midt-Norge?** I tilknytning til Trøndersk Matfestival møttes 130 deltakere til matfaglig seminar i Britannia Hall. Her ble små og store aktører fra de komplette verdikjedene vi har i Trøndelag innen blå og grønn mat presentert. Målet med seminaret var å vise fram at hvert ledd i verdikjeden er en viktig brikke og motor for utvikling. Bilder og tekst fra arrangementet.
- 6. september: **Prosjektverksted Akvaponi/hydroponi** Gjennom BIOVERDI-prosjektet (et samarbeidsprosjekt for klyngene hav, skog og jord) arrangerte vi i samarbeid med Val FoU Prosjektverksted Akvaponi 6. september. 40 deltakere med spisskompetanse på fagfeltet deltok. Les mer om prosjektverkstedet her. Et oppfølgingsmøte for alle som deltok på verkstedet arrangeres 18. okt.
- 21. – 22. September: **First annual Nordic Food Forum** Agritech Cluster var samarbeidspartner til konferansen «First annual Nordic Food Forum» arrangert av NTNU Food Forum i Trondheim 21. – 22. september. Konferansen samlet rundt 80 deltakere fra akademia, industri- og mataktører, små og mellomstore bedrifter og oppstartsbedrifter til kunnskapsdeling og diskusjon om framtidige forandringer av det nordiske matsystemet. Program.
- 28. september: **Hovedutvalget - Presentasjon BIOVERDI-prosjektet** ble BIOVERDI-prosjektet presentert for Hovedutvalg Næring, Trøndelag fylkeskommune BIOVERDI-prosjektet er et samarbeid på tvers av næringsklyngene innen havbruk, skog og jordbruk. BIOVERDI-prosjektet presenterte blant annet hvordan rester av biomasse kan brukes på tvers av næringene; som slamvann fra fisk, akvaponi- hvordan dyrke urter, planter, bakterier og alger vha. avfall fra oppdrett, biokull, fiskefôr basert på tre, emballasje med redusert CO2-avtrykk (trebasert landbruksplast?)
- 11. oktober: **Bærekraftig mat og matsystem** Trøndelag Bondelag arrangerte møte med generalsekretær i Norges Bondelag sammen med representanter fra Agritech Cluster, Oi!, NTNU og

SINTEF. Temaet var bærekraftig mat og matsystem. I februar skal vi arrangere en ideworkshop for klynga om Bærekraftige matsystemer i samarbeid med blant andre NTNU.

- 18. – 21. oktober: **Webinaruke.** Hver dag kl. 8.30 – kl. 9.30 fra tirsdag til fredag i uke 42 satte vi aktuelle bedrifter og tema på dagsorden. Se her for hele webinarprogrammet. Vi nådde ut til over 160 tilhørere i løpet av webinaruka. Det kom spørsmål fra styringsgruppa om hvordan fordelingen var mellom deltakere fra bedrifter og andre aktører. Dette er sjekket opp i etterkant av styringsgruppemøtet, hvor det viser at deltakelsen har vært fordelt på bedrifter (46 %), FoU-aktører (31 %) og virkemiddelapparat (23 %).
- 20. oktober: Oppfølgingsmøte for alle som deltok på **Prosjektverksted Akvaponi.**
- 20. oktober Møte mellom Trøndelag Bondelag, Agritech Cluster, Landbrukets Dataflyt og WoodWorks! for å diskutere **digitalisering** med **BIOVERDI-prosjektet**.
- 25. oktober: Åpen innovasjon var stikkord for dagen da seksti store og små, nye og etablerte aktører var samlet til informasjonsdeling, diskusjon og idéutveksling om behov og muligheter for datadeling og applikasjonsvarutvikling innen jordbruket under workshopen **Bondens Dashbord**, arrangert av Agritech Cluster og Landbrukets Dataflyt på InnoCamp, Steinkjer. Arne Berre fra SINTEF Digital presenterte Demeter og andre relevante EU-prosjekter innen agritech, og Erland Kjesbu fortalte oss om tjenester for datadeling gjennom **Bondens Dashbord**. Systor Trondheim AS gjennomgikk de tekniske løsningene i Bondens Dashbord, og hvordan man kan koble seg på og komme i gang.
- 26. – 27. oktober, lunsj til lunsj: 50 bønder, rådgivere og forskere deltok på **næringsgruppesamling for AgriForsk** i regi av Agritech Cluster på nye Kvithamar forsøksgård. Målet for samlingen var brukerstyrt forskning og kommersialisering av denne. Første steg var idemyldring i de seks næringsgruppene. Agritech Cluster har bonden i sentrum av innovasjon og forskning - uten bønder forsvinner mye av leverandørindustrien, foredlingsindustrien, og matvareindustrien. Til neste fellessamling inviteres utviklere fra klyngas teknologibedrifter, og teknologiinteresserte bønder kan melde seg som pilotgårder for bedrifter i klynga. Les om næringsgruppesamlinga her.
- 10. november: Under **klyngetreffet hos Orkel AS** på Fannrem fikk klyngemedlemmer høre om suksesshistorier med innovasjon ut i verden. Daglig leder Jarl Gjønnes, Orkel Holding, fortalte om industrieventyret som har gått fra å reparere sykler og kjelker i 1949 til å bli verdensledende på kompaktorer. Elotec AS har i over 30 år levert alarm og trygghet til kunder i 15 forskjellige land. Salgsingeniør Kjell Jonny Haugan fortalte om produktlinja til Elotec som er i stadig utvikling, og vi fikk lære om innovasjonseventyret på Oppdal. Gode råd fikk vi fra CGO Hans Kristian Westum i Soil Steam International, som fremhevet betydningen av gode nettverk for å markedsføre seg mot agri-næringen. Det er mye å hente for innovasjonsselskap i EU. Linda Cathrine Hald fra FI - Fremtidens Industri, som jobber som EU-rådgiver for Agritech Cluster, ba medlemmene ta kontakt med henne hvis de var interessert i EU-prosjekter. Orkel har allerede booket møte. Les mer fra klyngetreffet her.
- 18. november: Ansvar for løfte 2 «Bærekraftige matsystemer», workshop **Trøndersk Matmanifest**.
- 21. november: Innlegg om klynga under **Samvirkekonferansen**, arr. av Midt-Norsk Landbruksråd.
- 22. november: Møte mellom Produsentpakkeriet og Nofima om prosjekt for holdbarhet ved kutting av ferske grønnsaker.
- 24. november: Felles **oppfølgingsmøte med næringsgruppelederne i AgriForsk** etter møtet på Kvithamar i slutten av oktober. Alle gjennomfører et møte i sin næringsgruppe i løpet av jan/feb.
- 25. november: **Oppfølgingsmøte etter workshop Bondens Dashbord**. Det planlegges egne møter i hver av arbeidsgruppene etter denne workshopen i januar.
- 30. november: Møte med NTNU om **Eksperter i Team – Fremtidens Mat**
- 1. desember: **Fagrådsmøte AgriForsk**
- 5. desember: Møte om forprosjektetet «Bærekraftige Matsystemer» og veien videre for ERG.
- 6. desember: Smart spesialisering og innovasjonsdrevet regional omstilling – **workshop om bioøkonomi i Viken**
- 8. desember: **GrassCeiling - oppstartsmøte norsk del** i EU-prosjekt om kvinnelige innovatører innen lokalprodusert mat.
- 8. desember: Innlegg under **Landbruksmøtet i Møre og Romsdal**
- 12. desember: Møte om **agritech-satsingen til T:Lab**
- Månedlige møter med SINTEF, IN, NTNU, andre.
- Nyheter klynga og klyngebedriftene publisere på https://www.agritechcluster.no/nyheter og på LinkedIn: https://www.linkedin.com/company/agritech-cluster/

Gås

Kortnebbgås bestanden lå på 71 393 individer i 2021. I mai ble har det blitt registret antall hvert år i Trøndelag i en årrekke; mens tallene for de som mellomlander på Innherred på våren ser ut til nå å ligge rundt bestandsmålet på 60000 fugl, se figuren til høyre, er gjessene som mellomlander her i ferd med å nå en form for bæreevne for regionen? Flere tar nå en østlig rute og mellomlander i Sverige og Finland.

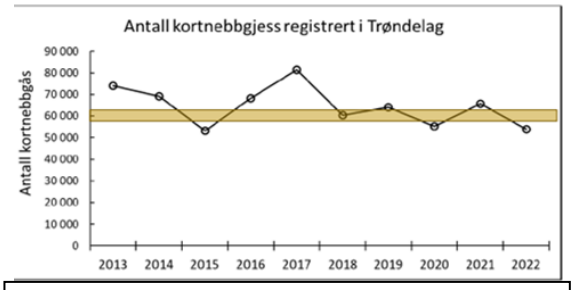

Figuren viser antall korngjess i Trøndelag i mai for perioden 2013-2022.
Ingunn M Tombre Norsk institutt for naturforsking.

For å redusere utfordringer mellom kortnebbgås og landbruk er det å organisere jakta viktig, og for å få til dette er det viktig at grunneier samarbeider på tvers av eiendommer.

På initiativ fra Norges Bondelags gåseprosjekt har Statsforvalteren i Trøndelag vært med på møte i samarbeidsforum for kortnebbgås i Trøndelag på høsten. Dette for å få enda tettere og bedre dialog mellom næringa, forvaltninga og jegere. Forumet skal være en møteplass for informasjons-/ erfaringsutveksling og skal gi næringa muligheter for å gi tilbakemeldinger til Statsforvalteren. Dette er også i tråd med den Europeiske gåse-plattformen (EGMP) i regi AEWA.

Det har vært arrangert gåse jaktkurs i regi av Norges bondelags gåseprosjekt i samarbeid med Levanger jeger og fiskerforbund. Det har vært holdt et informasjons møte for jeger og gårdbrukere på Mære (Steinkjer) 2. november og Nordtun (Levanger) 3. november, i samarbeid med Norges bondelag gåseprosjekt, Trøndelag bondelag og Norsk institutt for naturforsking. Og som tidligere et godt samarbeid med Skogn folkehøyskole og jakt opplæring.

Det har også vært jobbet med et prosjekt i Værnes region for hindre Birdstikes i samarbeid med AVINOR og Norges bondelags gåseprosjekt. Dette er i oppstartsfasen og første år var høsten 2022. Målet her er å finne løsninger for å hindre konflikter mellom fugl og fly, og dette må gjøres i samarbeid med landbruket i regionen. Værens lufthavn har utfordringer med grågjess som trekker over rullebane. Dette er et pågående prosjekt som også følger internasjonale anbefalinger og som også er et fokus områder i den europeiske gåse-forvaltninga og europeiske flyplasser.

Foto: Norges Bondelag

Beitedyr og rovdyr

Rovviltsituasjonen i Trøndelag er fortsatt krevende med totalt rundt 340 sau dokumentert tapt til fredet rovvilt i sesongen 2022. Rundt 230 av disse er dokumentert tapt til bjørn, 60 til kongeørn og resten fordelt mellom gaupe, jerv og ukjent fredet rovvilt. Det er gledelig å se en betydelig nedgang i tap til jerv, men samtidig er det svært vanskelig å finne kadaver hvor jerven er skadevolder.

Allerede tidlig på juni ble de første sauekadavrene funnet i Grong, og i midten av juni i Verdal. Funn så tidlig i beitesesongen indikerte at dette kunne bli en krevende sommer, og dystre antakelser slo til. Bjørn herjet i Grong, Verdal, Snåsa, Namdalseid/Osen/Flatanger. Imidlertid viste forvaltningen stor forståelse for problemene, og det ble ganske øyeblikkelig innvilget fellingstillatelse når det ble rapportert inn ferske kadaver. Uttak av bjørn er krevende, og spesielt i Verdal/Snåsa tok det lang tid før en fikk skutt noen av skadegjørerne.

Det ble totalt skutt 4 bjørner med bakgrunn i innvilgede skadefellingssøknader; 2 i Snåsa, en i Grong og en i Namdalseid. Av disse bjørnene var to kjent fra før, men to ikke var registrert i Norge tidligere.

Bondelaget hadde gjennom sommeren flere teams-møter med Sau og Geit i Trøndelag og med Småbrukerlaget for å kunne danne felles front i rovviltsituasjonen i fylket. Dette har fungert greit uten at det ble nødvendig med noen samordna aksjon denne sommeren.
I oktober sendte Rovviltnemnda ut varsel om oppstart på revisjon av Forvaltningsplan for fredet rovvilt i region 6. Innspill til forvaltningsplanen skal være innsendt innen 1. mars 2023.

Fylkesbondelaget hadde også et forberedende teams-møte med Småbrukerlaga og Sau og geit i Trøndelag for å diskutere felles holdning til bruken av FKT-midler i 2023. Stor enighet organisasjonene mellom om prioriteringen av FKT-midlene, og også enighet om at en ønsker at midler til radiobjeller skal gå gjennom Trøndelag Radiobjellelag.

Rein på innmark

I møte mellom ulike næringer vil det tidvis oppstå interessekonflikter, blant annet når rein kommer inn på innmark. Reinbeiting og tråkk på innmark i ulike perioder av året har betydning for avlingsnivået på dyrkamarka. I enkelte områder løses dette rask, i andre situasjoner eskalerer det til betydelig konflikter.

Fylkesbondelaget har de siste åra brukt betydelig tid og ressurser med mål redusert konfliktnivå, men på tross av dette har vi fortsatt betydelig konflikter som må løses, enten gjennom lokale forhandlinger og praktiske konfliktdempende tiltak, eller gjennom rettssystemet.

Det er i løpet av 2022 videreført et nært samarbeid med både Norges Bondelag og Innlandet Bondelag for å samordne, utveksle erfaring og kompetanse på fagområdet. Trøndelag Bondelag deltar også i fagteam rein, som har en funksjon i å koordinere arbeidet på landsplan for dette fagområdet i Norges Bondelag.

Situasjonen i sørdelen av Trøndelag har overslag til de nordlige delene av Innlandet og det er jobba helt konkret med å lage system for dokumentasjon av rein på innmark hos den enkelte gårdbruker. Det er i løpet av året jobba opp mot NLR for å utforme et beiteskadeforsøk, med målsetting å dokumentere hvor stor betydning reinbeite på innmark har for avlingsnivå og drift av arealene. Innlandet fikk finansiert et slikt prosjekt i sine områder i 2021, og Trøndelag Bondelag er innvilget 180 000 kronet til tilsvarende arbeid i vårt fylke i 2022, og det er gjort feltvertsavtaler med grunneiere i Tydal, Haltdalen og på Røros.

Det ble også initiert fra Trøndelag Bondelag å få på plass et større forskningsprosjekt i regi av NIBIO. Dette prosjektet skulle omfatte Troms, Nordland, Trøndelag og Innlandet. Prosjektet måtte imidlertid avlyses i Trøndelag og Innlandet fordi reindriftsnæringa ikke ville delta i søndre del av Trøndelag og nord i Innlandet.

Sametingets lovutvalg sendte i oktober ut en høring på eget forslag om endring av reinbeiteloven. Vi drøftet dette med juridisk avdeling i Norges Bondelag og konkluderte i fellesskap med at det ikke var grunn til å svare opp forslagene fra Sametingets lovutvalg fordi dette måtte betraktes som et partsinnlegg fra reindrifta. Denne holdningen har vi videreformidlet til lokallaga for deres jobbing opp mot høringsuttalelse fra egen kommune. Fylkeslaget følger tett opp et varsel fra reindriftsnæringa om stevning til domstolene vedrørende beiterett nord for Aursunden. Reindriftsnæringa har varslet krav om omgjøring av Høyesterettsdom fra 1997 som fasetter dagens grener for reindriftas beiterett i dette området.

BANE NOR – gjerding langs jernbanen

Trøndelag Bondelag har sammen med Norsk Sau og Geit arbeidet for at Bane NOR skal vedlikeholde sine gjerder langs jernbanen. Det har vært flere møter mellom Bondelaget, NSG og Bane NOR. For å kartlegge hvor gjerdene er mangelfullt vedlikeholdt, har mange lokallag på strekningen fra Oppdal til Steinkjer og langs Meråkerbanen lagt ned et stort arbeid i kartlegging. Arbeidet og dialogen fortsetter også utover i 2023.

Kompetansenettverk lokalmat midt

Vi deltar i styringsgruppa for kompetansenettverk lokalmat midt sammen med Trøndelag Fylkeskommune, Møre og Romsdal Fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag, Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Bonde- og småbrukarlaget, Innovasjon Norge og Hanen. Prosjektledelse er på utviklingsavdelinga til Mære landbruksskole. Kurs, seminarer og besøksordninger for lokalmatprodusenter er på handlingsplanen. Styringsgruppa sammen med ansatte var på studietur til Smøla 30.-31. mai.

Dyrevelferd og mattrygghet

Nasjonal faggruppe mædi

Trøndelag Bondelag sitter fortsatt i den nasjonale faggruppa som orienteres om bekjempelse av sauesykdommen mædi. I 2022 ble andre kartleggingsrunde i sonen så å si ferdig, det står igjen noen få besetninger som skal prøvetas på starten av 2023. Ingen nye positive prøvesvar, og nå er det kun 2 båndlagte besetninger igjen, disse slaktet ut enkeltdyr ved bekjempelse av sykdommen. Vi går inn i 2023 fortsatt med en mædisone i Trøndelag som omfatter gamle Nord-Trøndelag pluss Fosen. Det er viktig å opprettholde sonen en god stund enda, for dette er en langsom sykdom og overvåking er nødvendig i flere år.

Beredskap ved fjørfesykdommer

I 2022 ble fjørfesykdommen Newcastle disease påvist i Norge. Det medførte at vi skjerpet beredskapen i Trøndelag også, og gikk ut og oppfordret til strengt smittevern og eventuelle funn av døde villfugler skulle rapporteres til Mattilsynet. Vi fikk heldigvis ikke påvist sykdommen i denne runden.

Mattilsynets øvelse afrikansk svinepest

Vi deltok på to-dagers feltøvelse 31. mai og 1. juni om afrikansk svinepest som foregikk ved svinefjøset til Mære landbruksskole dag en og ved Norturas anlegg i Steinkjer dag to. Det er viktig og nyttig av vi har kunnskap om hvordan slike hendelser håndteres, hvem som har ansvar for hva og hvilken rolle bondelaget kan ta. I forkant av øvelsen bidro vi i arbeidet med sikkerhetsvurderinger.

Sammen for dyra

Det er gjennomført ett møte i den regionale gruppa som jobber for tidlig innsats for å unngå dyretragedier. Bondens økonomi var hovedtema for møtet. Dette ble fulgt opp med et møte mellom oss, NLR Trøndelag og Mattilsynet hvor vi gikk mer i dybden på bondelagets arbeid med bondens økonomi og NLR HMS sin mulighet til å bidra til omstillingssamtaler og krisehåndtering.

Arbeid med HMS og beredskap

Vi har bidratt til Norges Bondelags plan/strategi for arbeid med HMS i landbruket, plan/strategi for arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap og beredskapsplan for Norges Bondelag. Trøndelag Bondelags beredskapsplan ble revidert og gjennomgått på styremøtet i april, og beredskapsplakatene ligger på hjemmesiden. Vi deltar i Fylkesberedskapsrådet og derigjennom på samvirkekonferanser og møter som har med beredskap å gjøre. Vi deltok bl.a på en konferansedag om Nødnett.

Gjødselgass fra husdyrgjødsel, biorest og vrakmelk

Trøndelag Bondelag sitter i en arbeidsgruppe opprettet på initiativ fra Mattilsynet i region midt. Her har vi jobbet tett sammen med Mattilsynet region midt og hovedkontoret, Landbruksdirektoratet, Norsk Landbruksrådgivning HMS og Stiftelsen Norsk Mat med blant annet føre-var-råd for lagring av biorest.

Vi har ingen bonde eller dyr å miste, og vår tilrådning til vi har bedre kunnskap om lagring av biorest er derfor:

1. Tilfør kun biorest i åpne utvendige gjødselkummer.
2. Tilfør ikke biorest i gjødsellager under husdyrrom.
3. Lagring av biorest i gjødsellager i tomme fjøs bør unngås så lenge det kan ferdes folk (voksne, barn) i husdyrrommet og tilstøtende rom som gass kan komme ut til.

Arbeidsgruppa har gjennomført et større dialogmøte med biogassnæringa 19. oktober.

Psykisk helse i landbruket

Temaet psykisk helse i landbruket har vært tema på flere fagmøter/medlemsmøter og vi har deltatt med et opplegg sammen med HMS-rådgivere fra NLR Trøndelag. I år har vi vært i Rennebu, Soknedal og Overhalla. Både tillitsvalgte og ansatte har satt temaet på dagsorden.

Nødvann for gårdsbruk i Trondheim kommune

I starten av året fikk vi landet et opplegg sammen med Trondheim Bydrift for nødvann til gårdsbruk i Trondheim kommune. Trondheim Bydrift laget en veiledning om hvilket utstyr og oppstilling som er nødvendig på gården for tilkobling til tanker de kan levere.

Besøk av Bodhild Fjelltveit og stormøte i Hoston

Vi fikk besøk av 2. nestleder i styret til Norges Bondelag, Bodhild Fjelltveit, 3. og 4. oktober. Vi tok henne med på en rundtur i sørdelen av fylket. Vi startet med en kjøretur i

Skjelstadmark og frokost på stabburet der vi fikk en orientering om arbeid med soner i Skjelstadmark. På Voll Gård orienterte vi om urbant og bynært landbruk, jordvern og dyrevelferdsprosjektet. Videre gikk turen til Skjetlein vgs der vi fikk en innføring i tilbudet skolen har og en omvisning på gårdsanlegget. I Skaun besøkte vi Kjell Robert Schultz som driver med gris, korn og ammekyr før vi landet dagen med middag på Bårdshaug Herregård.

På kvelden 3. oktober inviterte vi sammen med Orkdal Bondelag til stort medlemsmøte i Hoston storstue. Mange tok turen dit for å høre og diskutere Inntektsutvalgets innstilling og Norges Bondelags arbeid med denne. Kine Grønningen hadde et innlegg om velferdsordninger og svangerskap.

Fra venstre: Bodhild Fjelltveit, Kine Grønningen, Rune Ranøien og Petter Harald Kimo.

Dag to gikk turen til travbanen og gjennom områdene hvor det er flyttet jord fra og til, i Meldal var vi innom gården til Ola Lund som bygger meieri for å selge melk fra gården, videre besøkte vi markedshagen til Grønt på Grindal, Grindal Ysteri og gårdbrukerparet Solveig og Erik Kvam hvor velferdsordninger var tema. I Rennebu var vi innom gården til Kjell Erik Berntsen for å se på den nye E6-traseen som er lagt like nedenfor gårdstunet. I Soknedal besøkte vi ammeku- og smågrisprodusent Erik Olav Solberg. Rundturen ble avsluttet med besøk på Øya videregående skole.

Hos Grønt fra Grindal

Opplegg sammen med TINE og stormøte på Stjørdal

Mandag 24.oktober hadde Trøndelag Bondelag invitert med regjeringens landbrukspolitiske talspersoner, Per Olav Tyldum fra Senterpartiet og Per Vidar Kjølmoen fra Arbeiderpartiet, på rundtur i Innherred. Først på dagen starter vi som invitert på TINE Meieriet Verdal hvor vi får høre om anlegget, fremtidsplaner, utfordringsbilde, verdiskaping lokalt, regionalt og nasjonalt, og konkurransesituasjonen internasjonalt.

Etter besøket på TINE Meieriet Verdal, gikk turen videre til Liv Guri og Kjell Ivar Kvello, som begge jobber på gården og i utgangspunktet ønsker å bygge om fra bås til løsdrift. Driftsplanene går imidlertid ikke opp og nå gjør de en siste vurdering for ombygging/nybygg før et eventuelt valg tas for nedleggelse.

Turen gikk videre til Otte Munkeby på Levanger som driver smågrisproduksjon og kjøttfeproduksjon. Her fikk vi en tur innom smågrisfjøset og lære om både produksjonen og utfordringsbildet. Svinenæringa har et stort behov for å oppgradering av fjøsene, men prioriteres ikke for investeringsvirkemidlene.

Etter hvert måtte vi ha mat og da ble det skikkelig husmannskost basert på lokale råvarer ved Munkeby Herberge. Saltkjøtt og rotgraut med byggrynskrem til dessert!
På kvelden hadde vi invitert til Landbrukspolitisk medlemsmøte på Scandic Hell, med godt oppmøte og engasjement!

Jonny Melting, Berg Økonomi AS og Gunnar Aunsmo, NLR Trøndelag, la fram kunnskapsgrunnlag som viste virkeligheten for den Trønderske melkebonden, mens 60 hadde tatt turen for å både stille spørsmål og utfordre våre landbrukspolitiske talspersoner.

Synlighet

Fylkesstyret har vedtatt medieplaner for tre måneder av gangen der det er prioritert hvilke saker det skal jobbes med å få ut i media som lokalaviser, regionaviser, radio og TV. Det har gått ut mange pressemeldinger om saker og arrangement.

Vi har en aktiv Facebook-side hvor vi deler bilder fra aktiviteter og artikler fra hjemmeside og aviser. I 2022 har vi også jobbet oss fram til god aktivitet på vår Instagram som ble opprettet i starten av året.

Fylkesstyret laget filmsnutter etter sommerferien som ble delt på Facebook og Instagram.

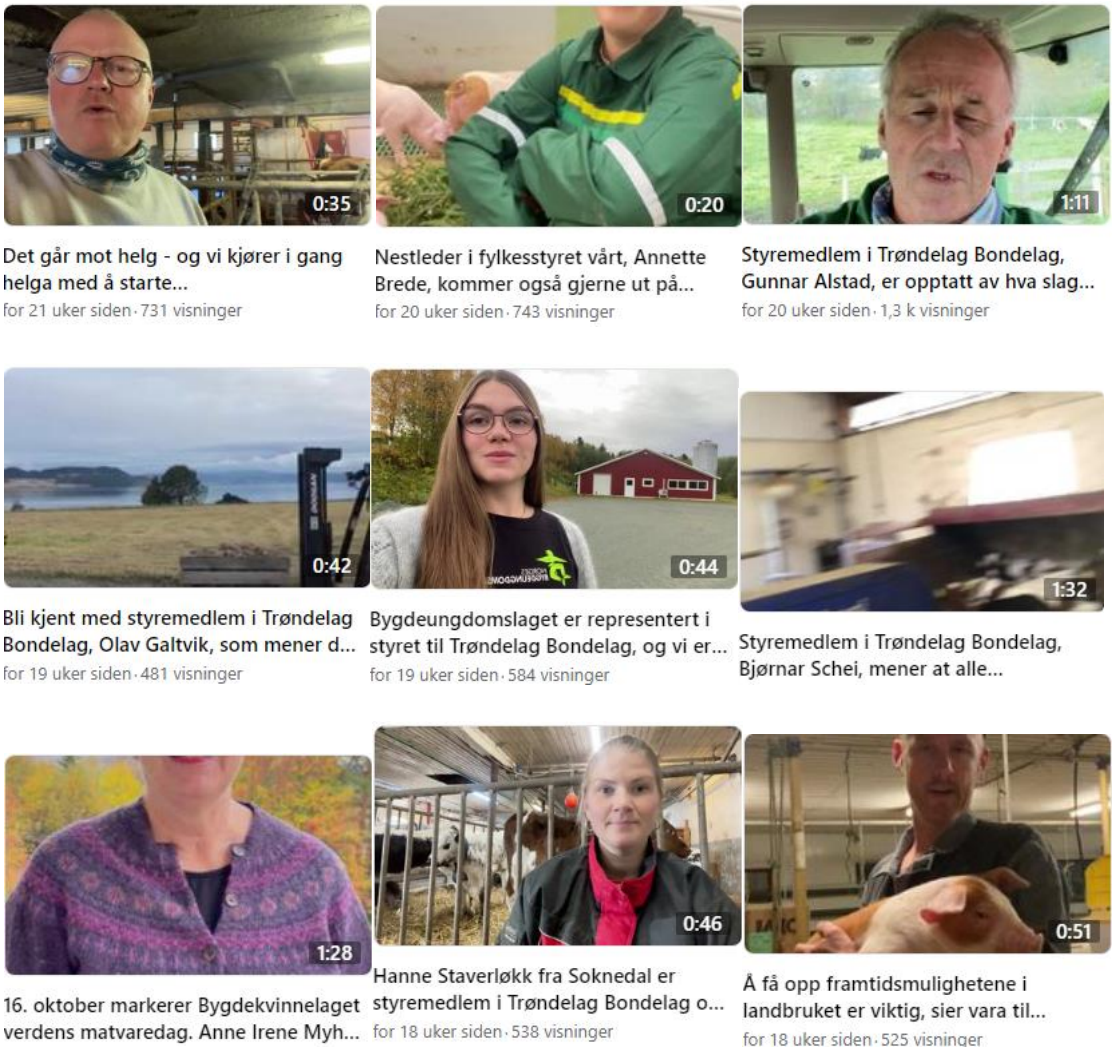

Takk for maten

I år slo vi til og fikk laget en egen trønderslager. Vi fikk hjelp av Sverre Bjarne Inndal fra PopKorn as i Vuku, Petter Øien og Trøndelag Allstars. Sangen med tilhørende video kan du høre/se her: https://www.youtube.com/watch?v=GywlFlNQ8Fc&t=6s

Bondelagsleder Petter Harald Kimo og nestleder Annette Brede har stor tro på den nye låta.
FOTO: LEIF ARNE HOLME

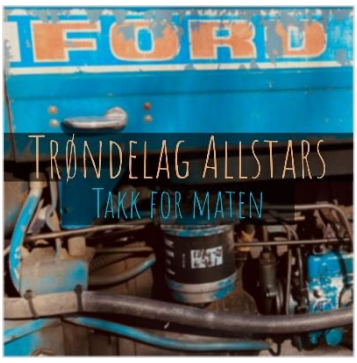

Mediesaker

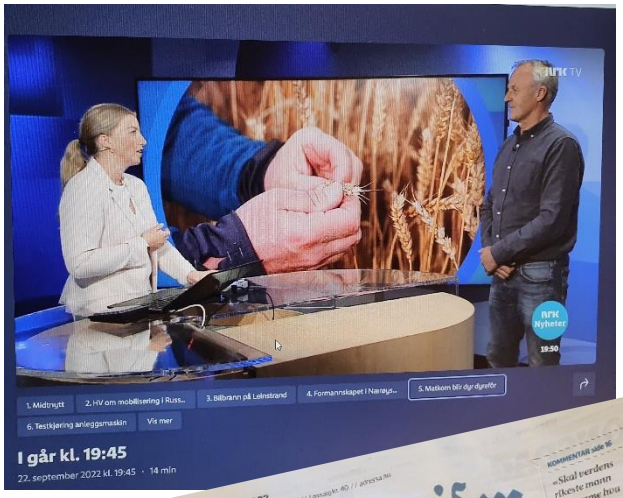

Det var stort trøkk i media i forbindelse med jordbruksforhandlingene og tida etter. Vi fikk også stor spredning og mediedekning rundt «Takk for maten».

Kronikk om opptrappingsplan for landbruket:
https://www.bondebladet.no/kronikk/pa-veg-ut-av-pandemien-med-krig-pa-europeisk-jord/

Åpen gård

Mange lokallag arrangerer Åpen Gård for å gi kunnskap om trøndersk landbruk til befolkningen. Følgende lokallag hadde arrangement i 2022:

Nærøysund Bondelag 11. juni
Overhalla Bondelag 28. august
Frosta Landbrukslag 14.august
Verdal Bondelag 21. august
Meråker Landbrukslag 21.august
Soknedal Bondelag 28. august
Inderøy Bondelag 28.august
Åfjord Bondelag 28. august
Selbu Bondelag 28. august
Ogndal Bondelag 28. august
Leksvik Bondelag 28.august
Agdenes Bondelag 28. august
Åsen Bondelag 4. september
Nesset Landbrukslag 4. september
Meldal Bondelag 18. september
Hølonda Bondelag/Melhus Bondelag 17. september

Trøndersk Matfestival

Vi deltok med kornmaling og vassgraut i barneaktivitetsteltet. Populært for liten og stor. Vi fikk god hjelp fra Melhus Bondelag, Klæbu Bondelag, Skatval Bondelag, Malvik Bondelag, Hølonda Bondelag og våre ansatte.

Fra venstre: Ellbjørg Voll og Torbjørn Voll fra Melhus Bondelag og Hanne Cecilie Flatjord fra Klæbu Bondelag.

Ta Utdanning

Den årlige utdanningsmessa i starten av februar ble i 2022 arrangert digitalt pga korona. Prosjektleder i rekrutteringsprosjektet vårt sørget for å få opp den digitale standen som vi hadde sammen med Skjetlein vgs, Guri Kunna vgs, Øya vgs, Felleskjøpet og TINE. Det ble gjennomført webinar for Grønn utdanning.

ROT – Læring om grønn næring

ROT – Læring om grønn næring skulle gjennomføres på Melhus og i Steinkjer i september. Dette ble utsatt til februar 2023 pga lærerstreik.

Skoleutvalg og opplegg på naturbruksskoler

Trøndelag Bondelag er representert i skoleutvalgene til Mære landbruksskole og Skjetlein videregående skole. I tillegg til at verveutvalget har vært på naturbruksskolene og blant annet gjennomført Landbruksspillet på Øya vgs, og vi har hatt undervisningsopplegg om jordbruksforhandlingene og den norske landbruksmodellen for VG3 på Skjetlein vgs og Øya vgs.

Leder i skoleutvalget på Mære Landbruksskole Steinar Aspli, klipper snora for åpning av den nye HMS traktorløypa på skolen.

Landbruksplast

Sammen med Naturvernforbundet i Trøndelag og JFF i Nord-Trøndelag gjennomførte vi et digitalt fagmøte om plast i landbruket i mars. Trøndelag Bondelag oppfordret gjennom Facebook-arrangementet «Plukk opp sneppen» til plastrydding i åker og eng. Vi deltok med innlegg om landbruksplast på fagseminar på Hold Norge Rent-konferansen i Trondheim 3. mai og påfølgende tur til Skjetlein vgs for å høre om plast og håndtering av plast i landbruket.

Prosjekter

Dyrevelferdsprosjektet DyrePrat

Dyrevelferdsprosjektet *DyrePrat* hadde oppstart i august 2022, og skal bidra til økt kunnskap, kompetanse og samarbeid om vitenskapelig basert dyrevelferd.
Prosjektet er treårig, og mottar regionale midler fra Trøndelag Fylkeskommune, samt Bærekraftfondet (Gjensidige og Norges Bondelag), Sparebank1 SMN, Trøndelag Melkesentrals Stiftelse, Midtnorsk Landbruksråd, Norges Vel og Sør-Trøndelag Landbruksselskap. Prosjektleder er Erica Hogstad Fjæran.

Gjennom formidling og samarbeid skal *DyrePrat*:

- *Øke kunnskap og kompetanse om vitenskapelig basert dyrevelferd*
- *Kommunisere og bygge bro mellom interesser, fagmiljø og ulike kunnskapsnivå innen dyrevelferd*
- *Kartlegge fagkunnskapsnivåer og eventuelle hull/mangler i dyrevelferdsarbeidet*
- *Rekruttere til utdanninger knyttet til dyr, dyrehold og dyrevelferd*

I løpet av første halvår har prosjektet etablert styringsgruppe bestående av Trøndelag Bondelag, Trøndelag Fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag, Tine, Nortura, Bygdeungdomslaget og Mattilsynet. Det er også blitt avhold innspillsverksted (Stjørdal) med møteplattform for aktører som eier og jobber med dyr og dyrevelferd i Trøndelag. I tillegg er det opprettet kontakt med Ruralis, som skal bistå i arbeidet med en kunnskapskartlegging blant trønderske dyreeiere.

I oppstartfasen har *DyrePrat* avholdt foredrag og samarbeidet om fagkunnskap med flere målgrupper, blant andre Agritech Cluster/Agriforsk, Grønt Kompetansesenter, Nord universitet, InnoCamp, Midtnorsk Landbruksråd og Steinkjer vgs. DyrePrat har også deltatt på kurs innen *Prosessledelse og prosjektdesign*.

Prosjektet Konfliktdempende tiltak – beiteskader fra hjort

Prosjektet, som har som mål å etablere aksept for at hjortebestandene er for stor med tanke på beiteskadeomfang, dokumentere effekt av beitetålende frøblandinger og etablere god flyt i kommunikasjon mellom forvaltningsledd, ble videreført i 2022. Trøndelag Fylkeskommune bidrar med finansiering av prosjektet som ble iverksatt etter forprosjektet som ble gjennomført og laget en sluttrapport for i 2020.

Det ble sesongen 2022 gjennomført registreringer i og utenfor beitebur på felt i Hitra, Heim og Orkland kommuner, hvorav 4 felt var i skifter sådd denne sesongen (gjenlegg) med beitetålende frøblandinger.
Trøndelag Bondelag er eier av prosjektet, men det er NLR Trøndelag som foretar registreringene og har ferdigstilt rapporter for 2021 og 2022.

Prosjektet har nå invitert grunneiere, jegere, ledere for de forskjellige storvalda og lokale forvaltningsenheter til informasjonsmøter i både Orkland og Rennebu i januar 2023.
Det er søkt midler til å videreføre prosjektet i 2023 -2024 fra Trøndelag Fylkeskommune.

Arealkartleggingsprosjektet – Kartlegging av arealer til ulike typer matproduksjon

Trøndelag Bondelag og Innlandet Bondelag har i samarbeid gjennomført et prosjekt hvor kunnskapsgrunnlaget for en mer målrettet matproduksjon har vært hovedfokuset. Målet for prosjektet har vært å få faktabasert kunnskap om arealer og hvordan de kan brukes for å gi en optimal matproduksjon med mål om å øke matproduksjonen. Det er et mål å se på hvilke arealer som er godt/best egna for kornproduksjon og hvilke arealer som er best egna for grasproduksjon (økt matproduksjon gjennom drøvtyggere/kjøtt), samt hvordan virkemiddelapparatet er innretta eller kan innrettes for å optimalisere/øke matproduksjonen.

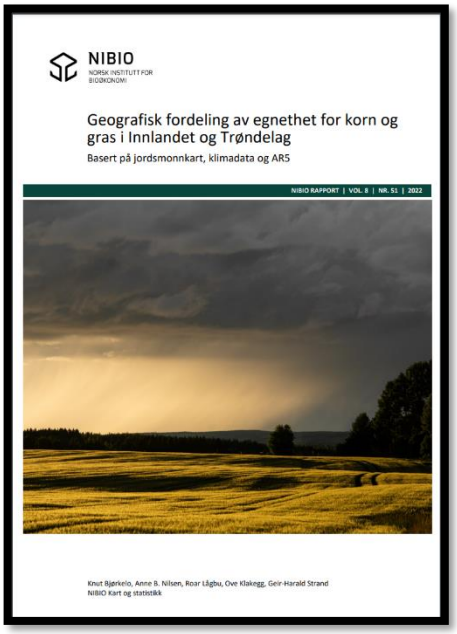

Vi bestilte rapport fra NIBIO for å se på den geografiske fordelingen av arealer egnet for korn på dyrka areal i fylkene. Rapporten, «NIBIO RAPPORT VOL. 8 NR 51 2022, Geografisk fordeling av egnethet for korn og gras i Innlandet og Trøndelag», ble publisert i mars.

Følgende oppfordring ble sendt Kornutvalget i Norges Bondelag:
Med bakgrunn i vårt arbeid med arealers egnethet for korn- og grasdyrking i Trøndelag og Innlandet oppfordrer vi nå kornutvalget i Norges Bondelag om å jobbe med å få på plass tilgjengelig statistikk for kornavlinger, foreta en vurdering av hva som er samfunnsøkonomisk lønnsom korndyrking, påvirke for å effektivisere jordsmonnskartlegging og arbeide for at innsamling av analyseresultater fra jordprøver kan brukes i det arbeidet.

Vi håper Kornutvalget i Norges Bondelag ser nødvendigheten i å sette i gang dette arbeidet, både for å øke matproduksjonen og dermed styrke beredskapen i landet gjennom økt sjølforsyningsgraden og fordi mange signaliserer at det må gjøres noe med soneinndelingen som i noen områder oppfattes som urettferdig. Skal vi kunne gjøre noe med dette må vi ha en faktabasert diskusjon med god kunnskap i bunnen.

Sluttrapport for prosjektet er sendt Trøndelag Fylkeskommune som har vært med å finansiere prosjektet.

Bybondeprosjektet

Trøndelag Bondelag fikk prosjektmidler fra Trøndelag Fylkeskommune til et forprosjekt «Bybonden i Trondheim og Trøndelag». Hege Merete Askerød har vært prosjektleder i 50% stilling. Prosjektet har deltatt i opplegget Prosjektdesign og prosessledelse hos Høgskulen i Volda.

Det er gjennomført en workshop for å avklare hva Bybonden i Trondheim og Trøndelag kan være. Det er jobbet med tiltak på områdene markedsføring, kobling og rekruttering.

Avsluttende arbeid med forprosjektet er utsatt til 2023.

Rekruttering til grønn næring

Det treårige rekrutteringsprosjektet «Rekruttering til grønn næring» ble avsluttet i mars 2022. Landbruksspillet, ROT-læring og grønn næring, Visste du at og utdanningsmesser har vært hovedsatsingsområdene. Erica Hogstad Fjæran har vært prosjektleder.

Skattekurs for samarbeidende regnskapskontor i Trøndelag

Bondelagets skattekurs arrangeres eksklusivt for ansatte på våre samarbeidende regnskapskontor. Skattekurset skal gi en bred gjennomgang av relevante skatte- og avgifts faglige nyheter slik at regnskapsfører er faglig oppdatert til det kommende årsoppgjøret.

Den 15. – 16. november ble det arrangert skattekurs på Røros hotell, med 114 deltakere. Temakurs ble arrangert den 14. november, der årets tema var Selskapsrett.

Den 17. – 18. november ble det arrangert skattekurs på Quality Grand hotell på Steinkjer, med 106 deltakere. Temakurset ble arrangert den 16. november, der årets tema var Bokføring.

Inderøy Bondelag Årets Lokallag i Trøndelag Bondelag 2021!

Fylkesstyret og Årsmøte i Trøndelag Bondelag er stolte av å utnevne Inderøy Bondelag til Årets Lokallag i Trøndelag Bondelag 2021. Inderøy Bondelag er dermed vår nominerte til årets bondelag i Norges Bondelag. En glad lokallagsleder, Torstein Næss, mottok prisen på vegne av laget under årsmøtet i Trøndelag Bondelag.

Bynær gård kåret til årets Askeladd

- I et involverende bynært landbruk vil vi synliggjøre viktigheten av norsk matproduksjon, sier bonde Lars Olav Stavnes (37) på gården Reppe Søndre i Trondheim som er årets Askeladd.

Mette er den nye Bondelagskokken

Mette Julius Evensen (31) gikk seirende ut som Bondelagskokken 2022-23. – En kunnskapsrik og inspirerende kokk med bærekraft og lokalmat i ryggmargen, sier bondelagsleder Bjørn Gimming.